

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

56 Conde[m]natur in hac generatio presbyteroru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

quod a Normannis digitum ipsum habeat abscissum, ad promovendum (si alias dignus fuerit) nil ei nocebit: eo quod quid de his, qui a dominis, vel medicis, sive a paganis non sponte tale quid patiuntur, facti censent. canones, dilectionem tuam late non credimus.

C. XII. ¶ Tempore sinceritatis dignitas accepta sequente debilitate non admittitur.

Item Gelasius Papa Palladio Episcopo.

Præcepta a canonum, quibus ecclesiastica regitur disciplina, sicut ad sacerdotium debiles corpore non patiuntur venire; ita & si quis in b eo fuerit constitutus, ac tunc fuerit fauciat, amittere non potest, quod tempore suæ sinceritatis accepit. ¶ Stephanus e siquidem presbyter petitorio nobis deservit oblato, quod habetur i in subdit: Olim sibi ante annos plurimos collatam presbyterii dignitatem, quam revera immaculati corporis iudicio d suscepisset; sed nuper propter provincie vastitatem (quam Thulcia præ omnibus Barbarorum feritas diversis sectantium, & ambiguitas in-venit animorum) dum imminentes gladios evadere fugæ præsidio niteretur, acutis sudibus occurrentia sibi septa transfiliens, interiores partes corporis inferuisset, fugessit, quæ vix adhibita curatione biennio potuisset abitergi e. Et ideo frater charissime, supradicto locum suum dignitatemque restitue, quatenus sacrosancta mysteria, sicut consuevit, exerceat. Neque enim convenit ob hoc auferri ante susceptum ordinem, in quo postmodum in invaletudinem corporis casu probatur faciente collapsus.

1 ¶ Quod habetur] Siceit emendatum ex Anselmo, & antiquis codicibus Gratiani. Nam hac est usitata forma in epistolis Romanorum Pontificum, ubi propria verba petitionum subiungunt. Antea legebatur: quod habere.

2 pars. Hoc autem non de omnibus membris intelligendum est. Qui enim oculum casu amisit, licet desit voluntas, tamen sacerdotium adipisci non potest.

C. XIII. ¶ Non sunt præstanda iura sacerdoti, cui oculus erutus est.

Unde Gelasius f scribit Rufino Episcopo.

Si Evangelica admonitio iracundiam nec usque ad verbum furentem proficere permittit, ne si Racha fratri suo quis dixerit, sit gehennæ ignis: quali putamus poena plestendum esse, qui non solum pugno impie percussit in levitici hominem officii ministerio ferventem, sed quasi non sufficeret ad eadem manns, ita (instigante se diabolo) raptus est ad iracundiam, ut fuisse non solum percuteret, sed etiam erueret oculum fratris? Et quamvis huiusmodi excessus graviore esset poena plestendus, bene tamen fraternitas tua fecit ab officio eum presbyterii removere. Hoc tamen sollicitudinis tue sit, ut locum ei poenitentis constituas, & in aliquo eum monasterio retrudas, laica tantummodo sibi communiōne concessa. In loco autem illius alium te necesse est ordinare presbyterum. Nam b illi, cui erutus est oculus, non possunt secundum canones sacerdotii iura concedi. Neque enim aliquid ei prodest, quod oculum inivis amisit, cum nec volens quisquam oculum amisisse credendus est, nec sacratissimos canones aliquem casum in amissione oculi, qui ad sacerdotium adipiscendum non impediret, suis excepisse regulis invenimus; sed hoc tantummodo ad prohibitionem sufficere videmus patribus, ut qui careret oculo, sacerdotii officium adipisci non possit. Sed nec illi ullatenus, quasi in compensationem injuriam, sacratus ordo concedi poterit, qui ad tantam sacerdotem proprium potuit iracundiam

a Ansl. 7. c. 39. lvo p. 6. c. 107. Pann. 1. 3. cap. 51. Polyc. lib. 2. tit. 31. b in eo aliu. c lvo. d al. indicat. e al. abstringi. f al. Pelagius. g Polyc. ibidem. Ansl. lib. 11. cap. 69. Matthe. 5. h lvo par. 7. c. 111.

provocare, ut & ille officium, in quo erat, amitteret, & iste proventus sui perderet facultatem.

DISTINCTIO LVI.

1 ¶ Resbyterorum etiam filii ad sacra officia non sunt admittendi.

C. I. ¶ Filii presbyterorum a sacris prohibentur officiis. Unde Urbanus Papa II. ait.

Resbyterorum a filios altaris ministeriis removemus; nisi aut in cœnobis, aut in canoniis b religiose probati fuerint conversari.

2 pars. Sed hoc intelligendum est de illis, qui paterna incontinentia imitatores fuerint. Verum si morum honestas eos commendabiles fecerit, exemplis & auctoritatibus non solum sacerdoti, sed etiam sanctorum sacerdoti fieri possunt.

C. II. P A E E A.

[Unde Damasus Papa scribit.]

Osus e Papa fuit filius Stephani subdiaconi. Bonifacius Papa fuit filius Iucundi presbyteri. Felix Papa filius Felicis presbyteri de titulo fasciola. Agapitus Papa filius Gordiani presbyteri. Theodorus Papa filius Theodori Episcopi de civitate Hierosolyma. Silverius Papa filius Silverii d Episcopi Romæ. Deusdedit Papa filius Stephani subdiaconi. Felix enim tertius, natione Afer, ex patre Episcopo Valerio natus est. Item Agapitus natione Romanus ex patre Gordiano presbytero originem duxit. Complures etiam alii inveniuntur e, qui de sacerdotibus nati Apolliticæ fedi præfuerunt.

¶ In aliquo vetusto Gratiani codice adscribitur hic nomen Paleæ. In decimo Vaticano, & alii quibusdam habetur conjunctum cum verbis superioribus Gratiani, a versis. Felix enim tertius usque ad finem. In alio autem fati etiam emendato ista eadem coherens cum superioribus: sed post illa verba, ex patre Gordiano presbytero originem duxit, unde Damasus Papa scribit. Deusdedit Papa filius Stephani subdiaconi, Bonifacius Papa filius Iucundi presbyteri, Felix Papa filius Felicis presbyteri de titulo fasciola, Agapitus filius Gordiani presbyteri, Theodorus Papa filius Theodori Episcopi de civitate Hierosolyma, Silverius Papa filius Hormisdæ Episcopi Romæ. Complures etiam, &c. Nec verò magis mirandum est, hac omnia ex Damaso citari, qui vixit ante istos, qui hic enumerantur. Liber enim qui Pontificatus dicitur, ubi hac scripta sui loci leguntur, a Damaso ceptus est scribi: ideoque licet ab alii multa deinde sint addita, retinet tamen primi auctoris nomen. Ivo quidem eadem serè ista refert ex Gestis Romanorum Pontificum. Omnino partem aliquam huius capitis, saltem illam, que in decimo Vaticano habetur, ab ipso Gratiano scriptam esse, constat ex verbis Gratiani in extremo præcedente capite, & capiti penultimo huius distinctiōnis. Auctor verò Paleæ, dum venio per se caput conscribere voluit, or dinè pertulavit, præsertim in receptione Felici III. & illud de Ofio temerè adjunxit, quod nulli Romanorum Pontificum nomen fuit.

C. III. ¶ Viria parentum filium non impediunt.

Hinc Augustinus ait lib. de bono conjug. c. 16.

Vndeunque f homines nascantur, si parentum vitia non sectentur, & Deum rectè colant, honesti,

a In concilio Claramontensi, cap. 25. & Melphensi, & in concilio Innoc. II. cap. 19. Sententia est in concilio Lateranen. sub Alex. III. par. 19. cap. 2. Eo decreti Greg. VII. & Urbani II. b al. canonici, al. canonici regularibus. c Ansl. 6. c. 150. lvo p. 6. c. 40. Pann. 1. 3. 5. 1. In pontificali. d al. Hormisdæ. e lvo in prologo. Pannorm. in prologo, c. 30. & 1. 3. c. 52. f Sent. 4. dist. 33. 37. q. 4. sicut & undecunque. in fin. lvo in prologo, & p. 6. c. 415. Pannorm. in prologo, c. 29.

& salvi erunt. Semen enim hominis ex qualicunq; homine, Dei creatura est. & eo male utentibus male erit, non ipsum aliquando malum erit. Sicut autem boni filii adulterorum, nulla est defensio adulterii; sic mali filii conjugatorum nullum est crimen nuptiarum.

C. IV. De eodem.

Item Ioannes Chrysostronus: homilia tertia in Martham.

Nunquam b de vitis erubescamus parentum, sed unum illud quaxramus; & amplectamur, virtutem videlicet. Huiusmodi enim, etiam si alienigenam quis habeat matrem, etiam si fornicatione pollutam, vel quolibet ejusmodi dedecore fordidatam; nihil tamen de ejus aut vititate fuscabitur, aut crimine polluetur. Quod si fornicatorem ipsum ad meliora conversum nequaquam prior vita commaculat, multo magis ex meretricie natus & adultera, si propria virtute decoretur, parentum suorum non dedecoratur opprobriis. Item infra. Non est omnino, nec de virtute, nec de vitio parvum aut laudandus aliquis, aut culpandus; nemo inde vere, aut obsecutus aut clarus est: imo etiam (si quiddam a communi opinione abhorrens dicendum est) nescio quomodo ille magis resplendet, qui ex parvibus a virtutibus prius alienis, ipse tamen fuerit de virtute mirabilis.

1. Queramus. In versione, que nunc vulgata est, legitur, atq; omnibus studiis assequamur nobilitati propriam honore virtutum. Grecis integer locus ita habet: ποσὸν ἄνδρα ἡμῶν ἀπὸ τῶν μηδὲ ποτε ἐν κελύθει οὐδὲ ἐν τῇ πύλῃ πορνείων κηλίει, ἀλλ' ἐν ἁγίοις ἐπισημαίνεται τὸ ἀρετῆν.

2. Si quiddam a communi. Sic est emendatum ex greco: ἢ ἂν ἴσῃ πρὸς πικρὰ δόξαν ἑστῆν. Antea legitur, quemadmodum iere & in vulgata versione, & apud Iovennem, ut consideratius aliquid dicamus, aut expreflius.

C. V. Non parentum, sed propria culpa quocunq; condemnatur.

Item Hieronymus in epistola ad Pamphacium contra errores Ioannis Hierosolymitani.

Nasci de adulterio, non est ejus culpa, qui nascitur, sed illius, qui generat. Quomodo in feminibus non peccat terra qua fovet, non semen quod in sulcis jacitur, non humor & calor, quibus temperata frumenta in germen pullulant, sed, verbi gratia, fur & latro, qui fraude & vi cepit semina; sic in generatione hominum recipit terra, id est, vulva, quod suum est, receptum confovet, confosum corporat, corporatum in membra distinguit; & inter illas secretas ventris angustias Dei manus semper operatur, idemque est corporis creator & anima. Noli a despiciere bonitatem nguli tui, qui te plasmavit, & fecit ut voluit. Ipse est Dei virtus, & Dei sapientia, qui in utero virginis edificavit sibi domum. Iephthae inter viros sanctos Apostoli voce numeratus meretricis est filius. Sed audi, Esau de Rebecca & Isaac genitus, hispidus tam mente, quam corpore, quasi bonum triticum in lolium, avenasq; degenerat: quia non in feminibus, sed in voluntate nascens; causa vitiorum est atque virtutum.

C. VI. Iniquitates parentum filius obesse non possunt.

Item Augustinus contra Faustum, lib. 22, c. 64.

Sponsus g ille, qui vocaturus erat ad nuptias bonos & malos, suis congruens invitatis, nasci etiam voluit de bonis & malis: quo exemplo discant fideles, parentum suorum iniquitates sibi obesse non posse.

a ad adulterium. orig. ad illa verba, Iudas autem genuit, & c. Sent. ibidem. b Ivo p. 6. cap. 274. c Ivo p. 6. c. 273. d Euseb. c. 1. c. 1. f. 2. d. d. g. Mattheus.

Apud B. Augustinum l. 22. contra Faustum, c. 64. sic legitur. Fideles enim ejus venturi ex omnibus gentibus, etiam exemplo carnis ipsius discere debuerunt, parentum suorum iniquitates sibi obesse non posse. Proinde sponsus ille suis congruens invitatis, qui vocaturus erat ad nuptias bonos & malos, etiam nasci voluit de bonis & malis. Et ex hoc compertum est hoc caput.

C. VII. Non aliena culpa, sed propria aliquem ab eo, quo fungitur, deicitur.

Item Gregorius ad Columbum Episcopum Nymidia, lib. 10. epist. 8.

Atis perversum, & contra ecclesiasticam probatur esse censuram, ut frustra pro quorundam voluntatibus quis privetur, quem sua culpa vel facinus ab officii, quo fungitur, gradu non deicit.

C. VIII. Ex adulterinis nati conjunctionibus a sacerdotio non prohibentur.

Item Hieronymus.

Dominus a noster Iesus Christus voluit, non solum de alienigenis, sed etiam de adulterinis commistionibus nasci: nobis magnam fiduciam praestans, ut qualicumque modo nascamur, dum tamen ejus vestigia imitemur, ab ipsius corpore non separemur, cujus per fidem membra effecti sumus. Et sicut ille verus est Pontifex ex adulterinis natus conjunctionibus, ita qualicumq; ordine natus sit aliquis, tantum b ut perfectam fidem habeat, & quod fide tenet, operibus impleat, sitque literatus, & vir unius uxoris, nequaquam a sacerdotio repellitur. Iudas enim Patriarcha concubuit cum Thamar nuru sua & ex illo concubitu nati sunt Phares & Zaran: inde postea Salmon; qui fuit dux in deserto: inde Obeth: I inde quoque Booz d: inde postea Isai; qui fuit pater David. Ex illa ergo progenie origo ducitur Christi, qui verus sacerdos est, ideoque si filii ejus sumus, quae ipse fecit, nos imitari debemus.

1. Inde Obeth. In primo capite Evangelii S. Matthaei, Booz dicitur genuisse Obeth.

C. IX. A populo Dei non separatur aliquem materia conditio, sed propria culpa.

Item Augustinus de sermone baptismo contra Donatistas, lib. 1. c. 15.

Ismael e, ut separaretur a populo Dei, non obfuit imare ancilla, sed obfuit fraterna discordia; nec profuit potestas uxoris, cujus magis filius erat, quia per ipsius jura conjugalia, & in ancilla feminatus erat, & ex ancilla susceptus.

3. pars. Contra Bonifacium martyri scribens Echeldobaldus Regi Anglorum.

C. X. Vicia parentum etiam ad posterum transferuntur.

Si gens Anglorum (sicut per istas provincias divulgatum est, & nobis in Francia & in Italia impropertatur, & ab ipsis paganis impropertatum est) spretis legalibus connubiis, adulterando & luxuriando, ad instar Sodomiticae gentis, foedam vitam duxerit; de tali commistione meretricum assumendum est degeneres populos, & ignobiles, & furentes libidine fore procreandos, & ad extremum universam plebem ad deteriora & ignobiliora vergentem, & novissimè nec in bello saeculari fortem, nec in fide stabilem, & nec honorabilem hominibus, nec Deo amabilem esse venturam; sicut aliis gentibus Hispania, & Provincia, & Burgundiorum populis contigit, quae sic a Deo recedentes fornicatae sunt, donec iudex g omnipotens talium criminum ultrices.

a Ansel. lib. 6. cap. 249. Polyc. l. 2. tit. 31. Bure. l. 2. c. 31. b al. tamen. c Gen. 38. d Ruth. 4. e Ivo p. 3. cap. 61. Pam. lib. 6. c. 27. f Ivo p. 3. c. 224. g al. vindex.

penas per ignorantes i legem Dei, id est a. per Saracenos venire, & favere permittit.

I Per ignorantes] In epistola B. Bonifacii martyris, (qua una cum multis aliis extrat manuscriptis in codice saepe memorato bibliotheca Dominicana) legitur: per ignorantiam legis Dei, & per Saracenos, &c. cum qua lectione concordant aliquae vetustae Gratiani exemplaria, & ferè etiam Ivo.

C. XI. ¶ Si religiosi inventi fuerint filii sacerdotum, ordinentur.

Unde Urbanus in sine superioris capituli distinguenda subiunxit.

Pubrica huius capituli abest ab aliquo vetustis (naque enim est capitu distinctio) & proponitur sequenti capiti, Apostolica.

Nli b aut in coenobiis, aut in canoniis & religiose probati fuerint convertari.

C. XII. ¶ De eodem. Item Alexander II.

Apostolica d auctoritate precipimus vobis, ut si eum, qui ab ecclesia electus est, altero digniore esse, canonicamque eius electionem probaveritis, ulti nostra auctoritate confectis. Nam, pro eo quod filius sacerdotis dicitur, siccatè virtutes in eum convenient, non rejicimus.

Hoc autem, quod de filio sacerdotum dicitur, ex dispensatione ecclesie introductum videtur: & quod ex dispensatione introducitur, ad consequentiam regula trahi non poterit.

C. XIII. ¶ Filii sacerdotum non prohibentur ab Episcopatu, si cetera virtutes in eis inveniantur.

Unde Urbanus Papa II. scribit Bartholomaeo Baron. Archiepiscopo.

Coenomanensem e electum, pro eo, quod filius sacerdotis dicitur, si cetera virtutes in eum conveniunt, non rejicimus, sed suffragantibus meritis patienter suscipimus: non tamen, ut hoc pro regula in posterum assumatur, sed ad tempus ecclesie periculo consultur.

Cum ergo ex sacerdotibus nati in summis Pontifices supra leguntur esse promoti, non sunt intelligendi de formatione, sed de legitime conjugis nati: quia sacerdotibus i ante prohibitionem ubiq. licita erant, & in orientali ecclesia usq. hodie eis licere probatur.

Quod autem vitium originis semini imputari negatur, videtur esse contrarium illi sententia, f [Adulterorum filii abominatio sunt Domino.] Sed sicut supra dictum est de presbyterorum filii, ita & hoc de filii adulterorum intelligendum videtur; ut illi dicantur esse abominatio Domino, ad quos paterna flagitia hereditaria successione descendunt. Similiter & illud Urbanus intelligendum quod ipse est, scribit Petronio Legionen. Episcopo.

I ¶ Sacerdotibus ante] Hic ostendit aperte Gratianus, se in ea fuisse opinione, aliquando in Latina ecclesia presbyteri etiam licuisse uti conjugio, quod in ecclesia Graecorum & olim & nunc permissum est. Id vero minime ita esse, superius in d. 31. est adnotatum. De illis vero, quos antea narravit creatos fuisse summos Pontifices, dicendum est eos, antequam patres ipsorum illo sacro ordine essent decorati fuisse generatos.

C. XIV. ¶ De eodem.

Quia g simpliciter ad sedem Apostolicam veniens humiliter peccatum confessus es, quod Pontificium videbatur officium impedire, videlicet, quod ex matre non legitima procreatus sis, quam vivente propria uxore pater tuus cognovisse dignoscitur: h Nos

a al. etiam. b Supra ead. cap. presbyterorum. c al. canonis. d Ansel. lib. 6. cap. 29. e Ansel. lib. 6. c. 29. Pann. lib. 3. c. 53. sup. ea. Ofm. f Sap. 3. sed paulo aliter. g Pann. lib. 3. c. 54. h al. dicitur.

Apostolica mansuetudinis gratia admonente, a ceteris, quae sacerdotium impediunt, criminibus, tam tui professione, quam fratrum testimonio, qui tecum sunt, immunitatem te agnoscens, & vitam tuam religiosam audientes, ab huius peccati vinculo absolutum, in suscepto sacerdotali officio confirmamus.

DISTINCTIO LVII.

Item, qui in agriudine constitutus baptizatur, presbyter ordinari non debet.

C. I. ¶ Non ordinetur presbyter, qui in agriudine constitutus baptizatur.

Unde in Nicocastriensi Concilio. c. 12. legitur.

Si a quis in agriudine constitutus, fuerit baptizatus, presbyter ordinari non debet. Non enim fides illius voluntaria, sed ex necessitate est: nisi forte postea ipsius studium & fides probabilis fuerit, aut b hominum raritas exegerit.

¶ Quod canon hic statuit, videtur multo ante in Romana ecclesia observatum: quemadmodum ex epistola Cornelii Papae de Novatiano patet, cuius verba relata ab Eusebio Historia Eccles. lib. 6. c. 33. istuc spectantia, haec sunt: Qui quidem, ubi exorcistam praesidio, spiritu illo malo esset liberatus, & post in tam gravem morbum, ut jam ferme mori putaretur, incidisset; in lecto, in quo decumbebat, aqua circumfusus baptismum accepit. & paulo post, cum de ipsius ordinatione ager adjungit: Qui quidem Episcopus, non solum ab universo clero, sed etiam a multis laicis veritus; quoniam minime licebat quemquam in lecto propter morbum baptismum, sicut huic contigerat, in clerum assumi; magno pere postulabat, sibi potestatem dari, huic soli manus a fortem presbyterii imponendi.

DISTINCTIO LVIII.

Item ex monachali habitu nullus assumitur ad ecclesiasticum officium, nisi fuerit oblati voluntate proprii Abbatis.

C. I. ¶ Monachus non ordinetur clericus, nisi voluntate abbatis Episcopo fuerit oblati.

Unde c Gregorius scribit Mariano Episcopo Ravennati. lib. 7. epist. 16.

Nullus ad ecclesiasticum officium ex monasterio producatur monachus; nisi quem abbas loci adnotatus propria voluntate obtulerit Episcopo.

C. II. ¶ De eodem.

Item ex d concilio Carthaginensi V. c. 13.

Si quis de alterius monasterio repertum, vel ad clericatum promovere voluerit, vel in suo monasterio majorem monasterii constituere, Episcopus, qui hoc fecerit, a ceterorum communione se junctus, suam plebis communione contentus sit, & ille neq. clericus, neq. prapositus perseveret.

I ¶ Repertum] Graecè legitur: εἰς τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐκείνου πύλας, id est, si quis ab alieno monasterio receperit aliquem.

2 ¶ Constituerit] Antea sequebatur, sine licentia abbatis, & monachorum: qua verba sunt expunita; quia sunt a concilio Carthagin. & Africano, & plerisque vetustis Gratiani codicibus.

DISTINCTIO LIX.

Item, qui ecclesiasticis disciplinam imbuti, & compertis approbatione discussi non sunt, ad summum sacerdotium assumantur.

a Polyg. lib. 2. tit. 3. Burch. l. 4. cap. 43. Ivo p. 1. c. 27. c. 101. b al. &. c Paulo aliter. d & in Afric. c. 47.

